

POSTANOWIENIE

15 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek

na posiedzeniu niejawnym 15 września 2023 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku J. K.

z udziałem A. K., A. P., B. P., B. D., Skarbu Państwa - Starosty O. i Gminy C.

o rozgraniczenie,

na skutek skargi kasacyjnej A. P.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie

z 27 grudnia 2021 r., II Ca 2687/20,

I odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i przyznaje adwokatowi K. S. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 540,00 (pięćset czterdzieści) zł, powiększoną o należny podatek od towarów i usług, z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia postanowienia zobowiązanemu - tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestnikowi A. P. z urzędu w postępowaniu kasacyjnym;

II zasądza od uczestnika A. P. na rzecz uczestniczki B. D. - tytułem kosztów postępowania kasacyjnego - kwotę 540,00 (pięćset czterdzieści) zł z odsetkami ustawowymi w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania w oparciu o trzecią i czwartą spośród wymienionych przesłanek.

W ocenie skarżącego w niniejszej sprawie zachodzi nieważność postępowania polegająca na pozbawieniu skarżącego możliwości obrony swych praw na skutek nieobecności skarżącego na wyznaczonym terminie rozprawy w dniu 12 października 2018 r. ze względu na przebywanie skarżącego w tym czasie w jednostce penitencjarnej.

Nieważność postępowania zachodzi wówczas, gdy strona była rzeczywiście pozbawiona możliwości obrony i wskutek tego nie działała w postępowaniu. Oznacza to, że nieważność postępowania występuje wtedy, gdy strona postępowania wbrew swej woli zostanie faktycznie pozbawiona możliwości działania w postępowaniu lub jego istotnej części. Stwierdzenie, czy taki stan nastąpił, wymaga rozważenia, czy w konkretnej sprawie nastąpiło naruszenie przepisów procesowych, czy uchybienie to miało wpływ na możliwość działania strony oraz, czy pomimo zaistnienia tych dwóch przesłanek strona mogła bronić swoich praw. Tylko przy kumulatywnym spełnieniu tych wszystkich przesłanek można mówić o skutkującym nieważnością postępowania pozbawieniu strony możliwości obrony swoich praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.; por. wyrok Sądu Najwyższego z 1 marca 2018 r., III PK 19/17, nie publ.). Sytuacja taka nie wystąpiła w niniejszej sprawie. Okoliczności przytoczone przez skarżącego nie wskazują, że został on pozbawiony możliwości obrony swych praw we wskazanym wyżej rozumieniu.

Mając powyższe na uwadze nie zachodzi wskazana przez skarżącego nieważność postępowania.

Ponadto należy podkreślić, że w przypadku osób odbywających karę pozbawienia wolności ich niemożność uczestniczenia w rozprawie jest przeszkodą

wywołaną przez nie same, której wprowadzić nie da się przewyciężyć bez udziału sądu, jednak nie zobowiązuje to sądu do zarządzania doprowadzania ich na każdą rozprawę. Taki obowiązek oznaczałby także konieczność ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów stawienia tej strony na każdej rozprawie, podczas gdy druga strona, niepozbawiona wolności, zobowiązana jest sama ponosić koszty każdorazowego stawienia na rozprawie, chyba że sąd zarządzi jej stawienie obowiązkowe. Prowadziłoby to do nierównego traktowania stron procesu cywilnego z uprzywilejowaniem strony pozbawionej wolności, do czego nie ma podstaw. Z tych względów sąd obowiązany jest zarządzić doprowadzenie na rozprawę strony pozbawionej wolności tylko wtedy, gdy uzna, że jej obecność jest niezbędna ze względów procesowych lub gdy nieobecność ta mogłaby pozbawić stronę możliwości obrony jej praw (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 10 maja 2012 r., IV CSK 473/11, OSNC 2012, nr 12, poz. 146), co jak wskazano w rozpoznawanej sprawie nie miało miejsca. Sąd Okręgowy nie miał zatem obowiązku zarządzenia doprowadzenia skarżącego na rozprawę apelacyjną ani odroczenia tej rozprawy z powodu jego nieobecności. Nie doszło więc do pozbawienia powoda możliwości obrony jego praw na rozprawie apelacyjnej, a tym samym nie doszło do nieważności postępowania z przyczyn określonych w art. 379 pkt 5 k.p.c.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury, odwołanie się do przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymaga przedstawienia, w czym wyraża się "oczywista zasadność" skargi oraz argumentacji wykazującej, że istotnie skarga jest oczywiście uzasadniona. Chodzi tu o wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Celem sformułowania powyższej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest wykazanie jedynie oczywistego naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacji, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, nie publ.).

Treść uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przekonuje o jej oczywistej zasadności. Okoliczności wskazane przez skarżącego nie usprawiedliwiają takiej oceny zaskarżonego orzeczenia. Sąd Najwyższy nie dopatrywał się rażącego naruszenia powołanych przepisów, widocznego *prima facie*. Brak jest jakichkolwiek podstaw, aby twierdzić, że w niniejszej sprawie doszło do oczywistego naruszenia prawa.

Wobec powyższego nie można przyjąć, że przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zostały w sposób właściwy wykazane.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

(M.K.)

[ms]